

Handläggare: Anette Agenmark
Telefon: 08-508 25 008

Till
Socialtjänstnämnden

Värdesäkring av riksnormen - yttrande över Socialdepartementets promemoria 2008:29

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen över departementspromemoria 2008:29 om värdesäkring av riksnormen.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Dag Helin

Tina Heinsoo

Sammanfattning

I departementspromemorian föreslås att riksnormen, liksom flera socialförsäkringar, knyts till prisbasbeloppet i stället för att grundas på Konsumentverkets senaste pris- och konsumtionsundersökningar.

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget utifrån verksamhets- och likabehandlingssynpunkt. Det nuvarande systemet är mycket oförutsebart och regeringens oftast mycket sena fastställande av riksnormsbeloppen har medfört problem för staden vid handläggningen av ansökningar i samband med varje årsskifte. Då prisbasbeloppet utgör grund för att bestämma nivån på flera av ersättningarna inom socialförsäkringssystemet som ska garantera den berättigade en skälig levnadsnivå bedöms det vara rimligt att detta även tillämpas för riksnormen inom försörjningsstödet.

En övergång till prisbasbeloppet kan dock i vissa situationer medföra överkompensation inom riksnormens ram, varför det är viktigt att kontinuerligt följa upp effekterna och genomföra justeringar om det bedöms vara nödvändigt.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom staben vid Socialtjänstförvaltningens avdelning för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat departementspromemoria 2008:29 om värdesäkring av riksnormen till Socialtjänstnämnden för yttrande.

Ärendet

Den 1 januari 1998 ändrades socialtjänstlagen och en för hela riket gällande norm, riksnormen, infördes. Biståndet delades upp i dels försörjningsstöd och dels annat bistånd. Försörjningsstödet delades i sin tur upp i en för hela riket gällande riksnorm och en del som avsåg rätt till ersättning för skäligena kostnader för ett antal andra behovsposter. Totalt ingår sex kostnadsposter i riksnormen; (Livsmedel, kläder och skor, lek och fritid, hälsa och hygien, förbrukningsvaror, dagtidning, tele, TV-avgift mm). För de kostnadsposter som ligger utanför riksnormen, dvs. boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa, görs en skälighetsprövning utifrån de faktiska kostnaderna.

Idag utgör Konsumentverkets pris- och konsumtionsundersökningar underlag för regeringens årliga omräkning av riksnormen i försörjningsstödet. Regeringen har dock vid olika tillfällen valt att väga in andra faktorer än enbart Konsumentverkets underlag vid fastställande av riksnormen i socialtjänstförordningen.

Inom socialförsäkringssystemet utgör prisbasbeloppet grund för att bestämma nivån på flera av de ersättningar som har fastställts utifrån att de ska garantera den berättigade en skälig levnadsnivå såsom exempelvis särskilda bostadstillägget till pensionärer, garantipension och äldreförsörjningsstöd.

I departementspromemorian presenteras förslag till ändrad omräkningsmetod för riksnormen i försörjningsstödet. Enligt förslaget ska även riksnormen värdesäkras genom att den följer prisbasbeloppet. Beloppen för 2008 års riksnorm ska ligga till grund för den första uppräkningsmetoden som görs från och med den 1 januari 2009.

Syftet med ändringen är att skapa ett mer förutsebart system med bättre planeringsförutsättningar för kommunerna och att värdesäkra riksnormen på samma sätt som andra individualsättningar.

Promemorian i sin helhet finns på www.regeringen.se/sb/d/108/a/103250.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget att riksnormen ska värdesäkras genom att den följer prisbasbeloppet i stället för att grundas på Konsumentverkets senaste

pris- och konsumtionsundersökningar. Att knyta riksnormen till prisbasbeloppet kan dock medföra önskad effekt i vissa situationer.

I Konsumentverkets pris- och konsumtionsundersökningar ingår de varor och tjänster som ingår i riksnormen. Genom att knyta riksnormen till prisbasbeloppet finns en risk för överkompensation inom riksnormens ram om bostads- och elkostnaderna, som ligger utanför riksnormen ökar kraftigt och får en dominerande betydelse för uppjusteringen av prisbasbeloppet. Det är därför viktigt att kontinuerligt följa upp effekterna och genomföra justeringar om det bedöms vara nödvändigt.

Förvaltningen välkomnar trots detta promemorians förslag utifrån verksamhets- och likabehandlingssynpunkt. Det nuvarande systemet är mycket oförutsebart då regeringen vid olika tillfällen valt att väga in andra faktorer än enbart Konsumentverkets underlag vid fastställande av riksnormen i socialtjänstförordningen.

Många gånger har regeringens fastställande, och socialstyrelsens publicering, av riksnormsbeloppen inte skett förrän långt fram i december vilket medfört stora praktiska problem för socialtjänsten vid handläggningen av ansökningar i samband med varje årsskifte. I Stockholms stad måste ansökningar om försörjningsstöd avseende januari månad börja handläggas senast i mitten av december för att det sökta biståndet ska kunna utbetalas i rätt tid. De sena riksnormsbeloppen har inneburit påtvingad ineffektivitet och en ökad administration i och med att det ur rättssäkerhetssynpunkt har varit nödvändigt att korrigera många beslut i efterhand.

Då prisbasbeloppet utgör grund för att bestämma nivån på flera av ersättningarna inom socialförsäkringssystemet, som också ska garantera den berättigade en skälig levnadsnivå, bedöms det vara rimligt att detta även tillämpas för riksnormen inom försörjningsstödet.

Verksamheterna som handlägger ekonomiskt bistånd är dessutom väl bekanta med prisbasbeloppet i och med att det används i stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i sammanhang där ett visst belopp anges som vägledande för ett visst bistånd.